„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
за целу годину . . . . . 14 ф. — н.
за по године . . . . . 7 ф. — н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
за годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте овакових ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 191. У Новом Саду у уторак 11. децембра 1890. ГОДИНА XXV.

АВСТРИСКА ВЛАДА И СЛОВЕНИ.

У Угарској такозвана културна борба, у Аустрији покрет словенски! То двоје доста је, да наша господа државници и с ове и с оне стране Литаве не проведу правнике, који су на прагу, безбрижно и у миру. Велика је невоља наишла и на једне и на друге. Влада угарска као да не мисли попуштати, али према том њеном држању стоји чврсто организована римска црква, стоји велики део мађарске аристократије, па стоји још и неко трећи.

Но ма како се свршила културна борба у Угарској, која у истини постоји, само је људи угушују, не даду јој да се распламти и разбукти, резултат ће бити више теоријске важности, па и онда чак, ако би данашња угар. влада пала или дала оставку, а на њено место дошла друга. Битних промена у земљи не би ни тада наступило, него би се само показало, да свака влада у Угарској још и данас треба добро да промисли пре но што се упусти у бој са римском куријом.

Друкчије је са свим у Аустрији. Ушепртљила и ускубурила је и угарска влада, али бечка се влада још и врло јако забринула, нарочито у последње време. Изгледа, да даље више не може. Док је могла обећавати, а обећања да не испуњује, она је обећавала и — живела. Сад јој више нико не верује, и она се спрема да удари другим путем, да продужи живот. Кад не може више да обећањима заваркује Словене, те да помоћу њиховом ради у корист Немцима, измислила је разна поравнања. Тако су настали напони, да се роди чешко-немачко поравнање, али поравнање то не угледа света. Бечка влада је била и сувише несрећне руке. Па бар да је остало само на томе, што се није дошло до поравнања, него су сви изгледи да тај неуспех не ће остати без последица, које ће и сувише неповољне бити по Тафеово министарство. Главније вође старочешке странке повући ће се са политичког поља, те ће по свој прилици доћи до помирења између Старочеха и Младочеха. И ако дође до тог помирења, ако дође до сливања — а сви су изгледи за то — једва да ће се и видети што на сливеној маси од старочешке странке, него ће нова странка више носити обележје младочешке странке. Од тога се побојао Тафе, те за то се не треба чудити, што га видимо, да преговара са члановима младочешке странке, са људима, о којима све до скора није хтео ништа да чује. И за невољу му је! Треба му већине у државном сабору, па за то макар и молио оне људе, које је до сада игнорисао, само да му у сабору не сметају.

Не зна се шта сад опет Тафе обећава Чесима, но ма шта им обећао, свакако ови неће сада на лепак натрчати. То сигурно и сам знаде, те за то гледа, да осигура леђа с друге стране, или бар да спречи, да му се још једна беда не натовари на врат. Галички Руси су се почели такође живље кретати. Да му не би и они са својим захтевима дошли и да не би макар и оно мало русинских посланика ушло у аустриски сабор као опозиција, склонио је своје верне Пољаке, да ступе у преговоре са вођама русинским. И дошло је збиља до неке погодбе, али и до поделе русинског народа на више политичких табора. И то је канда главна Тафеова цел и била. Завади, па владај! Нашло се русинских вођа, који су се задовољили, да им Пољаци уделе осам до десет места у царевинском већу, а иначе скоро ништа да не траже.

Но једва да ће Тафе успети сада са својом политиком, да се обећањем и заваривањем Словена одржи и даље. Словенски покрет постао прилично већ осетан, те нема изгледа, да ће се аустриски Словони и даље пуким обећањима задовољавати. Традиционална бечка политика као да се примиче свом крају, те ће Беч морати једном отпочети да рачуна са стварношћу, мораће једном увидети, да су Словени у Аустрији постали чињеницом, која се не сме слабити, него на против мора се јачати, ако се хоће јаке и снажне Аустрије. Сваком своје, па се и аустриским Словенима мора дати што је њихово.

Политички преглед.

Галички Руси. Међу Русима у Галицији постоје две странке, стара и млада, па од неко доба још трећа, радикална. Стара странка настоји уздржати заједницу моралну са свима Русима, у погледу језика и праве, колико је могућно то се зна. Млада странка приближује се Пољацима у погледу свих питања, политичких књижевних и црквених. Млада странка негује мало-руски језик и књижевност, и доказује да су прави Руси одвојени од Руса у Галицији, да у Галицији има само Русина. Сад је ова разлика и размирица проширена, услед попуштања младе странке. Слога с Пољацима уноси неслогу у Русе. Ту скоро ишла је, ради овог посла, једна депутација старе странке галичко-руском (унијатском) митрополиту Сембратовићу. Узрок је био овај одступ младе странке. У депутацији био је прелат Матковски и још неколико каноника, заступник Герасимовић и адвокат Литински. Они су изјавили, да стара руска странка нема ништа опет разјашњавати свој програм, пошто се држи начела јасно истакнутих г. 1848. Молили су митрополита, нека каже где треба, да стари Руси нису шизматици (то ће рећи: нису православни) и да не теже к Русији. У осталом не треба улазити у политички програм начела верска и етнографска, као што раде млади Руси. Безусловна предаја Пољацима не може се назвати нагодбом или слогом. Митрополит рекао им је, да ће се овај пут на изборима за царевинско веће уступити осам или десет мандата. На то је одвратио Матковски, да се Руси друге воље одрачу благодати овакога заступства, које би се изабрало под покровитељством владе и пољског изборног одбора, и да воле имати једнога самога представника у цар. већу, али поуздана и независна. Депутација изразила се на крају, да они за доцније изборе остају слободних руку. Митрополит Сембратовић држи се младе странке, примио је њевине преговоре и дао јој је свој благослов.

Енглези за Чивуте у Русији. „Новоје Времја“ говори о митингу, који се састао у Лондону у име „хуманитарности“ а у корист руски Чивута. Себи руке! вели руски лист, господину лондонском лордмајору и енглеским центименима, који су приредили тај митинг. Лондонски лордмајор учинио би много паметније, кад би се старао да одстрани беду и невољу од лондонске сиротиње, која умире од ђуте главе. Енглези немају права обраћати се Русији у име хуманитарности, кад Русија може с поносом указивати на пожртвовање свога племства, које је руском сељаштву дало толику земљу. Знамо ми, вели „Новоје Времја“, другу страну медаље тога митинга: он је у битности против Јевреја, а у заштиту енглеских поданика од поплаве ових немилих гостију, који конкуришу са сином децом лондонском. — То је хуманитарност лордмајора и енглеских центимена. Ова господа мисле, да њихов глас вреди нешто у Русији, дочим он у истини ништа не вреди, као што не би вредио у Енглеској глас митинга, који би се састао у Петрограду, да испослује аутономију Ирске. Руке себи енглеска господо, довикује „Новоје Времја“. Руски народ није колонија Велике Британије. Он добро знаде шта Чивути раде у Русији, Галицији и Румунској, како су својом експлоатацијом и трговинном исисали народ а и енглеске новине су се 1868. године бојале „чивутске експлоатације“, која је главни узрок сиромаштву већине лондонског становништва. Русија зна добро шта су Чивути урадили у Пруској. У пруском држ. сабору говорио је једном Бизмарк, да је Померанија једна од најплоднијих пруских провинција, па ипак да тамо сељаци немају ништа, што би могли као своје назвати почевши од кревета до кухинског посуђа, сав остали иметак припада Чивутима. — Такву давле судбину желе енглески центимени и руском сељаку, те га као хришћана хоће да изда Чивутима. Руска влада поступа мудро и опрезно, желећи да заштити руске пољоделце од чивутске експлоатације. Руска влада не поносећи се лажним либерализмом ради тако, да обезбеди своје становништво. И с тога руке себи енглеска господо! Да се цела Европа претвори у један чивутски митинг, у ту цел, да Русију одврати од њевиних мисли и њевине жеље, још би и онда Русија бранила своју самосталност и независност!...

Немци у Русији. Руским листовима задаје много брige пустошење шума у Волинији од немачких насељеника. „Кијевскоје Слово“ позива владу, да законом штити волинске шуме. Ова веома плодна покрајина која се уз то одликује ретким красотама природним, да се постепено претвара у пустош. Где год се Немац населио, тамо нестаје шуме, а тим и плодности. Немачки насељеници купују обично земљиште врло јефтино, за тим крче шуме у цели пољоделства. Опустошивши покрајину, продају земљиште другим насељеницима, а сами продиру напред у волинске шуме. Тако поступају безбројни трговци, који једино у ту цел долазе из Пруске у Волинију. Како се шуме пустоше, доказује већ што су саградили малу железницу, да могу дрва лакше извозити.

ДОПИСИ.

Из дервентског среза (Босна), 6. децембра. У суботу 1. децембра т. г. десио се грозан случај у нашем дервентском котару, а у општини которској, удаљеној 4 сата од Дервенте. Тамошњи бележник убио из пушке начелника Пеју Тубановића. Узрок грозном чину бележниковом Фрање Винцетића беше овај:

Пре 14 дана ишао је наш опште познати и чувени (не са добра) предстојник Фрања Плентај

ЛИСТАК.

ПРОКЛЕТА ОПШТИНА.

Слика из американског правоучеништва.

Становништво општине Флент-Појнта беше грозно безбожан народ. Но обзиром на оно неколико верних овчица, које још не беху коначно изгубљене решила је конференција духовника, да ту нову Содому никако не напушта. Проповедник за проповедником долазио је у то безбожно гнездо, да проповеда слово божје — но сви су се враћали без икаква успеха. Тада се пријави млади духовник Адам Бајле — човек џиновска раста а чврстих песница, које је он у служби свете цркве већ више пута опробао; он ће покушати да ове тврдоглаве грешнике на прави пут изведе. Он се упути у Флент-Појнт и објави тамо, да ће држати проповед.

Дође недеља. Црква дупке пуна. Стари Габ Лакс, који је прво седиште заузео, изгледао је са својом седом косом и дугом брадом као какав достојанствени патријарх. До њега је седео Том Прут, међу коленима грдна штака, на коју се замишљено ослонио. Око њих су седели остали „непоправими“, очекујући са очевидним нестрпљењем почетак богослужења. Кад је млади Адам Бајле ушао у цркву и видео ова достојанствена лица, помислио је, да је већ сама његова појава на њега јако утицала.

„Благочестиви хришћани“, отпоче млади духовник, — код вас се пронео глас, да сте ви пошли путем, који води у пакао“.

„То је политичка лаж! продера се стари Габ.

„Коју је ђаво ради разорне агитације пронео, допуни Том Прут, не дижући главе са свог штапа.

Пречасни није био на тако шта спреман.

„Драги хришћани, ви ме нисте разумели“, продужи он, „ја висам рекао, да и ја то верујем.“

„Политичка лаж.“

„Од ђавола измишљена“.

Млади свештеник обрише зној с чела, гневно погледа на своје слушаоце и поче опет: „Пустите ме да изговорим. Рђав глас о вама“...

„Просто је политичка лаж.“

„Коју је ђаво провео“.

„Те увреде не могу трпети. Ти матори, седи грешниче, и ти орангутану с том батинескером, ви ме нећете збунити, викну узбуђено млади духовник.

То је баш и било, што су ови безбожници очекивали. У тили часак склепташе се око младог проповедника, подигоше га у вис и пре но што је себи доћи могао, нашао се већ пред вратима. Кад се са земље покупио и уверио се, да су му све кости у свом реду и на месту, пусти се колачив у бег и све што је благочестива општина од њега још видети могла, беше пеш од реверенде му, која се далеко лепршала као застава бегајућег непријатеља.

Кад је бегунац сретно приспео у главни стан, беху сви духовници страшно огорчени.

„Не помаже ништа“, рече један од њих, „морамо те безбожнике напустити“.

„Не“, примети неки човечуљак, сав шкоран, као да је из сваке дошао, „ја сам нешто парче организатора. Идем ја тамо.“ Он је тек од скора ступио у службу свете цркве.

Кад је приспео у Флент-Појнт, поздравила га је цела општина одушевљено. Стари Габ, Том Прут и синови доле Гарднера, који су и оца надмашили, увераваху га, да ће имати много слушаоца. Стари Габ посматраше стручњачким погледом пешеве духовникове реверенде и додаде: „Имаћете отмено друштво око себе. Треба само добро да привикнете, па ће вас сви с уживањем слушати“.

„Викаћу, викати“, одговори човечуљак.

* Дође недеља. Црква пуна, препуна. Стари Габ, Том Прут и сва бутин тевабија беше на окупу. Духовник се подиже и удеси један псалам а цела је општина тако ревносно певала, да се на небу за цело морали чути њихови умилни гласови. Тада се духовник маши својих џепова, извуче два револвера, наслоње се и узвикну: „Ово је проклета општина, ово је најпроклетије гнездо на целоме свету“.

Стари Габ погледа изненађено. Том Прут диже главу, а у руци му се уздрма грдна штапина. Но ни један ни други не могоше од чуда беле проговорити.

„Понављам“, настави мали шкора, „ово је најпроклетија општина на овоме свету, но додајем још и то, да се ви у каву препирку о том нећу упуштати“, и подиже при томе значајно једну смртоносну цев. „Ти матори, што ти је коса пре времена обелела због безбожничког живота, шта ти мислиш о томе што рекох? Одговарај, кратко и јасно!“

„Духовниче“, одговори стари Габ, немирно се врпољећи на свом седишту“, ја одиста нисам био спреман на тако питање“.

„Одговарај!“ и револвер се некако незгодно окрену на њега.

„Па ово, скоро да сам и ја вашег мишљења!“

„Нема ту скоро; је ли тако или није?“

„Па бога ми, кад се добро промислим, оно је баш тако. Ово је најпроклетија општина на целоме свету“.

„Тако! А сад ти матори“ — окрене се Тому Пруту — шта ти мислиш?“

„Та, ја се не разумем у разлагању“.

„И не тражим ја твојих разлагања. Одговори ти мени кратко на моје питање. Шта мислиш?“

„Па, од прилике, онако исто као и Габ.“

„Јасније!“ И петао на револверу поче кврцати.

„Е, па кад баш хоћете да знате, шта ја мислим, ово је доиста проклета општина.“

„Лепо. А сад да сте мирни и да ме пажљиво слушате, јер иначе ће те пропиштати млеко мајчино!“ После овог богобојажљивог објашњења, одпоче проповед. Причао им је шаљиве приче, да су се сви ови охорели грешници од срца смејали; за тим опет говорио је тако жалосне ствари, да су сви плакали. Завршио је речима, пуним божанске љубави. На крају богослужења прђоше му сви од реда и искрено се руковаше с њиме.

Савет духовнички уважио је молбу општине Флент-Појнта и одредио јој је за духовника тог чкоравог човечуљка. Стари Габ је председник црквене општине а Том Прут је први и најревноснији певац у цркви.

Флент-Појнт је данас најбогобојажљивија општина у целом Арканзасу, па ако хоћете, баш и у целој Америци.

Све је то заслуга чкоравога човечуљка и његових богоугодних разлога.

Превод с немачког.

да инспицира Которско. Тако инспицирајући и општинску благајну нађе да нема 40 фор. у истој. Услед тога суспендује бележника Винцетића. Начелник, човек племенита срца, сажали се на бележника, те дође у петак 30. новембра у Дервенту да моли предстојника за свога бележника, те да истога и даље у звању му остави, рекавши г. предстојнику: Смилујте се господине, на ситну децу и жену његову! Бележник је мени дао своју поштену реч, да се нигда таково шта догодити неће од његове стране! То беше 30. новембра. Сутра дан у суботу врати се начелник, а са њиме од предстојника послати канцелиста Лакингер зашто нисам извештен) натраг у Которско. Бележник Винцетић пак није знао зашто је начелник у Дервенту ишао, те је мислио, да је ишао предстојнику да га још већма оцрни, па због тога напуни двоцевку пушку острагушу, надајући се да ће и предстојник с начелником доћи, те да обојицу убије. Но пошто је предстојник место себе послао свога канцелисту Лакингера који је у општинску кућу ушао, а бележник га није међу тим опазио, него видев начелника кроз прозор од свога стана, који се такођер у општинској кући налази, потегне на овога пушком. Први хитац погоди несретног начелника у прса, и он одма клече, на које убица опали и други пут, те начелник згођен у чело на мах издане.

Убијени начелник Пејо Тубановић био је човек јако правдољубив, речит и поштен, али велики противник предстојникоѣ, због великих неправди овог, тако да је више пута у име себе и народа ишао у Сарајево земаљској влади да се тужи. Али предстојник, као ученији човек, видећи у покојнику свога противника, доскочи му и именује га начелником, само да му не смета. На против убица Ваццетић беше љубимац предстојникоѣ, па за то се и усудио да дира у благајну, које као што се говори није први пут учинио, јер се уздао да ће га спасти његов протектор Плентај. Убијеног оплакује жена и деветоро деце, а убицу бележника троје деце и жена.

Завршујући допис морам вам коју и о овогодишњој десетини написати, јер писати допис из Босне, а не писати о десетини, највећој несрећи народа, значило би не писати ништа. Нећу много али истинито. Као што је ове године десетина побрана нечовечно, не беше до сада. И до сада је писано било у поштеним листовима о истој, и ко је читао могао је само јад и запомагање читати, али ова година зацрни. Доста је кад вам кажем, да је само наш дервентски котар ове године 140.000 платио, даклем, 60.000 више него лане, а година је у полак лошија од прошле била. Овај народ очајава, упире само још очи небеским висинама, не би ли му отуд помоћи било. **Дорошенко.**

✝

АЛЕКСАНДАР СТОЈИЋ

умр'о у Нишу 2. децембра 1890.

Опет је једнога мање од старе гарде Милетићеве, који је с њим „раме уз раме“ војевао — нестало је Александра Стојића, некада велико-бечкеречког велепоседника а потоњег општинског инжењера у Нишу; нестаде га у најбољем веку мушком, у 58. години живота му колебљивога.

Покојник је свршени инжењер градачке политехнике, али имајући доста непокретна добра, да се практичкој економији, поред које је, као што се доцније уверио, могао много боље и независније народним стварима да се бави.

Тако је он потпуно независан, имућан а на сваки јавни рад спреман, који се клонио добру српскога пашеничког народа, — постао у Бечкереку и околини стожер, око ког се сав јавни рад кретао и у ког је сваки радник и патник отуда могао увек наћи помоћи и упутства.

По свом поседу био је вирилац у варошкој управи; а у српској црквеној општини био је скупштинар и одборник, по том месни управник српских вероисповедних школа и многогодишњи председник те исте општине, а тако је исто заступао ту своју општину и на црквено-школском сабору у Карловцима. Он је био човек, који је стално радио на народном добру и стално се држао онога правца, који је Милетић ту у Бечкереку са осталим присталицама свом јавном раду српском дао и основ положио.

Према својој тихој нарави, високом изображењу и чврстом карактеру, био је према сваком уљудан и увек доследан у свом понашању и поступању, те је уживао поштовање, које му ни противник није могао ускратити. Том својом особином био је он снажан и јак заклон српске ствари према необавештенима и злонамерним „горе.“

Сва коб „Шандорове“ судбине дошла му је од његове главне погрешке, што је био и сувише добар, па по томе и поверљив. У његовој је кући и политички пашеник и обичан јадник налазио заштите, склоништа и помоћи. „Гладне године“ (1863.) отворио је он своје житнице сиротињи српској а делом и страној, те је постао тако отац бечкеречке и околне сиротиње.

Претпостављао је код сваког потчињеног, да ће му добро поступање враћати добром и верном службом, али ту се варао. Хотећи своје имање да умножи, он је чинио приликом продаје згодног земљишта, велике уступке, не водећи довољно рачуна о својим прирасли обавезама и о дефицитима, који су га са лоше жетве из године у годину сустизали. Кад је зло већ укорењено било, помагао се скупим, управо зеленашким кредитом, који га је и убио; а кад је дошло до ликвидације, не хтеде да зна за друга изравнања и преписе, већ даде сваком своје, а сам остаде без ичега, и тако постаде књиговођа у оном магистрату, у ком је некад представник и члан био, и тако се пресели у Ниш, где је као општински инжењер мислио да уз пристојне приходе (плата му је била 3000 динара) проживи своје потоње дане и упути силну и нејаку децу своју. Али му се ни то не даде. Пошто је своју прву жену већ у Банату сахранио, другу је након једномесечног борављења у Нишу изгубио, да после четири месеца и сам за њима оде.

Сиромах покојник имао је погрешку у срцу, коју му је инфлуенца још у Бечкереку тако заоштрила, да је у Нишу после боловања од недеље дана нојзи и подлегао.

Иза Александра Стојића остају деветоро деце, осим једнога сина, остала су непунолетна (најмлађе од 5 година) и необринута. Сигурно ће се имућни рођаци постарати за ову сирочад, која том постаде у сред јуте зиме а у далеком Нишу.

Српском народу пак, а особито оном у Банату и у Бечкереку, остаје једино то да се сећамо овог врлог Србина и да му пожелимо, да му буде лака она земља на српском југу, у коју је по вољи своје судбине доспео! =

Вести из места и са стране.

Седнице саборског одбора. Саборски одбор састаће се 21. децембра те ће заседавати два дана, да посвршава најнужније послове, а после празника састаће се на дуже време.

Опет нешто о Стеви Поповићу-Вацком. У „Обзору“ читамо овај допис из Нове Градишке: „Пре пет година дође он овамо, не знамо чијом милошћу, да експропријера земљиште за државну железницу од Сиње према Броду. Примивши се поверена му посла, госп. Поповић ишао је за тим, да земљиште од народа буд зашто откупи. Знајући пак, да народ неће дати своје земљиште у бесцење, смислио је овај начин: Познавајући добро крајишки народ, да је до крајности веран крају и домовини, те да је спреман све жртвовати за добро свог превишњег господара, наш ће Стева, као прави униониста: Људи, послан сам да експропријарам ваша земљишта за градњу железнице. Земље морају се дати, јер је то царска железница, а царева је земља. Могло би бити, да вам се не да ништа, али ће вам се ипак дати што је право. Ко не буде дао, ради тога ће изаћи судбене комисије, на трошак његов. Резултат био је тај, да се јутро за експропријацију продавало по 16, 20, 30, 40 а у ретким случајевима 50 и до 60 ф. како се једва и у Конго-држави добива. Погрешили би, кад не би напоменули, да је наш Стева био према неким милостивнији, давши им и више. Но и то је било добро прорачунато. Знао је он, као човек у свему версиран, врло добро, да међу општинарима нису сви такі, да држе за свето што он говори, као што су н. пр. начелници, бележници и т. д., те да се умире, даде им и више него другима, само да им тако запуши уста. Сељаци пак, видив, да су и њихови поглавари задовољни са Стевином проценом, морадоше се и сами задовољити. Тако н. пр. познат нам је врло добро случај, да је задруга неког начелника добила за три јутра 3. и 4. класе 690 фор., дочим познајемо опет сиромашну сељачку задругу, која је за четири јутра прве и друге класе, посејана кукурузом, добила нешто више од 200 фор. За тим знамо за човека, који је за своју једну парцелу од комшије, имућна сељака добивао 1000 ф., па је прегорети не могаше, а наш му Стева за исту парцелу једва даде 200 ф. Тако смо ми дакле овде прошли са Стевином проценом, да је богу плакати. Па се он још размеће, да је пријатељ народа. Међу тим ајдемо даље. Кад је већ кукавни народ дао у бесцење своја земљишта, ваљда му је то исплаћено одма? О том ни говора. Исплаћивано му је то као просјаку, кад која форинта, и то кроз четири године, мада је држава одма ступила у посед земљишта; тако, да кукавник у истини ништа набавити није могао, што би бар донекле могло репрезентирати вредност уступљена земљишта. Па многима ни данас, већ је ево пета година на измаку, није још исплаћено, те путују од Понција до Пилата, али до новаца никако. Шта више, за то земљиште, које му је пре пет година одузето, кукавни народ још и данас плаћа порез и друге дације. Познајемо врло добро сељака, који је већ преко 60 фор. платио које пореза, које других дација за земљиште, по ком већ три године железница јури, па му и краву пролетос хтедоше за то промунтати, да је није у последњи час сам продао и намирио, јер порезни органи незнају за шалу, те не питају они за Стевину експропријацију него веле: сељаче, плати што си дужан. Но пита се, како то, да народ и дан данас плаћа порез за земљиште, које држава већ пет година ужива? Једноставно с тога разлога, јер га још ова на себе није преписала. А и та кривица пада у првом реду на нашега Стеву. С тога му некоји наши котарски судови и ударише по 100 ф. глобе ради немара. Но у осталом будимо праведни, он нема ни времена, да доспе на све. Члан је он крватског, члан угарског сабора, члан прорачунског одбора. За време градње железнице градио је и он себи палату у Товарнику. А као човек свему вешт, хтеде, да га и ми бирамо у народно-црквени сабор у Карловце. Али ту наседе. Показасмо му врата, дадосмо му пакрачки декрет, те се не могосмо за доста начудити, да се и усудио кандидирати у овој околици. Но и та кандидација, чини нам се, није била без разлога. Знао је Стева добро, да његов овде поступак не одобрише на Марковом тргу. Да се доникле рехабилитира, те докаже да су лажни гласови, који се о њему проносе, те му углед у банским дворима поткопати хоће, кандидирао се, мислећи да ће на тај начин продрети, те тим показати, да га је овде народ изабрао. Но уз сву кортешацију не доби једва 10 чиновничких гласова, а од народа ни гласа.

Српске насеобине из Угарске у Србији. „Бачванин“ има овакав допис из Ниша: „Овде у овом ослобођеном крају Старе Србије, већина је Срба војвођана, који су у опште у Србију дошли. На сат и по од Ниша је Александрово, које је скоро од самих Банећана насељено; мало даље идући Прокупљу, налази се чисто војвођанско село Божурња, а с' оне стране Прокупља до самих црногорских насеобина, подигли су своју насеобину Косанчић такође војвођани, који су се од лане почели амо досељавати. Најбоље се држи до данас Александрово. Земља је добра, али је мало, те су скучени ови сељани у развитку; но може се рећи, да су се они за ово 10—11 год. извукли из пуке сиротиње, и буде ли идућа година као ова, они ће поћи у напред. Досад су од њих три породице пропале; али су на њихово место поново се доселиле друге три породице из војводине, и то прилично имућне које већ лепо успевају у новој постојбини. Највећа је невоља — замислите само — мали број девојака; јер Банећани, како овде све војвођане од реда зову, неће или се тешко одважи да узме Србијанку, не само због других навика и обичаја, већ и због невештине, неокретности, па баш и лењости у раду. Један је занатлија узео Нишкињу; па се зло намучио с њом. Мада јој је, у кућу доводио жене, да је уче банатском мешењу леба — овде се једе из пекарнице и из вароши — па баш није хтела то да прими, вели мучно јој је толико да гњечи тесто, и тако је јео гњецав лебац, управо погаче, док га није напустила. Тако исто и староседеоци неће Банећанке да узимају. Но што се тиче пољског посла, пољских савршенијих справа — староседеоци и данас раде са дрвеним ралом и прталом — то полако, али ипак усвајају староседеоци од Банећана. Банатске куће и добра, то су мали угледни газдалуци, за овај под Турцима у свакој култури заостали народ. Но мучан је посао и живот ових српских „културтрегера“ тако, да ко зна за онај у војводини, не би се лакомио за овај. У опште за поједине фаминије не вреди насељавање. Друга је ствар, кад цело село дође са свима потребним занатлијама, јер овде је све, ама све, друкче, и Банећанин мучи велику муку, док и у свом селу све стече, што му је потребно.“

Споменик Добровскоме. Чланови прашког друштва „Добровски“ решили су великом учењаку Добровском да подигну у Прагу величанствен споменик. Модел споменика биће изложен на будућој јубиларној изложби у Прагу, која ће бити 1891. године. Још треба нешто мало новца, да се постигне главница за тај споменик. Но како су Чеси патриотични и то ће бити. Добровски, као што је познато, сахрањен је у Брну у Моравској.

Чивути у Галицији. О господарећем положају Јевреја у Галицији најбоље сведоче податци, које саопштава варшавски лист „Рола“: До 1867. год. Јевреји нису могли куповати земљу, па је у целој Галицији било само 38 земљеповедника Јевреја. Декембарски устав 1867. год. прогласио је равноправност и већ 1870. године било је 68 Јевреја, поседника већих добара. 1876. г. било је већ 289 велепоседника Јевреја. А сада их има 543, што значи да је сваки седми велепоседник Јеврејин. Са малим поседима стоји још грђе. Иљадама малих поседа прелази сваке године у јеврејске руке. Пољски сељак, материјално утучен, експлоатисан од Јевреја који су у Галицији праве крвопије народне, напушта своје огњиште и бега у свет из своје отаџбине.

Хоће из Јевропе да се ожене. — Инђијске новине донеле су следећа два огласа. Раџа, који има имања у вредности 45 милијуна рупија и има годишњих прихода на 99 хиљада рупија, жели да ступи у преписку са младом јевропском дамом, у жељи да се са њом и ожени. Треба послати фотографије и тачне адресе. Други оглас: Имућни урођеник Бенгалије, који има на 13 милијона рупија, жели да се ожени младом, високог положаја јевропском дамом. Послате адресе и фотографије не враћају се.

Трговина.

Нови Сад. 10. (22.) децембра. Јуче и данас цена житу је са неколико новчића напреднија. Довоз је све једнако слаб и врло хрђав. Цена осталој рани остала је у свему непромењена.

Данас се продаје, на нашој житној пијаци: Жито 7 ф. 50—60 нов. Наполица 6 ф. 50—60 нов. Јечам 6 фор. Зоб 6 ф. 20—30 нов. Кукуруз 5 фор. 10—20 нов.

На осталим нашим пијацама није се такође никакове промене десило. Како рад, тако и трговање, остало је непромењено.

Време мутно, но нешто мало је зима попустила.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 10. децембра.

4% угарска златна рента — — —	102·40
5% „ папирна „ — — —	99·70
Дукати — — — — — — —	5·45
Наполеондори (20 франака) — — —	9·06
Немачке држ. марке — — — —	56.25

Најновије вести.

— Из **Београда** јављају, да је скупштински одбор готов са претресом предлога закона о штампи и да је многе ставке у истом предлогу битно изменуо.

— Из **Темишвара** јављају, да је у Темишвару уредник „Луминаторијула“ адвокат Ротар, а у Винги Бабеш изабрат за посланика у румунски црквени сабор, који ће се идуће године састати.

✝

Јављам свима сродницима, пријатељима и познаницима, да ћу моме милом и непрежаљеном супругу

МИЛОШУ ВУИЋУ

шидском грађанину

дати годишњи парастос у очи Туциндана 22. децембра у овдашњој православној цркви у 11 сати пре подне.

У Шиду 10. децембра 1890.

Ожалошћена супруга

Ана Вуић.

РЕД ВОЖЊЕ

ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА

ВАЖИ ОД 20. МАЈА (1. ЈУНА) 1889.

Из Будимпеште за Београд:

Километара	СТАНИЦЕ.		Мушовити влак (Orient-Expreß)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Будимпешта	полази	2.35	2.40	8.00	9.40	—
175	Субатица	„	5.50	6.26	1.46	5.24	—
	Шандор	„		—	—	5.33	—
	Верушић	„		—	—	5.49	—
193	Чантавир	„		—	2.11	6.16	—
	Зобнатица	„		—	—	6.26	—
207	Топола	„		6.59	2.34	6.48	—
	К. Хеђеш	„		—	—	7.12	—
223	Х. Фекетехеђ	„		7.16	2.56	7.20	—
234	Врбас-Кула	„		7.30	3.16	7.46	—
248	Стари Кер	„		7.44	3.34	8.15	—
	К. Алпар	„		—	—	8.25	—
260	Кисач	„		—	3.51	8.38	—
276	Нови Сад	„	7.40	8.21	4.19	9.17	—
279	Петроварадин гр.	„		—	4.25	9.25	—
281	Петроварадин	„		8.29	4.32	9.33	—
286	Карловци	„		8.37	4.41	9.47	—
296	Чортановци	„		—	4.59	10.09	—
300	Бешка	„		—	5.07	10.20	—
310	Инђија	„		9.05	5.21	10.38	—
318	Стара Пазуа	„		9.15	5·38	11.00	—
326	Нова Пазуа	„		—	5.50	11.15	—
332	Батајница	„		—	6.00	11.28	—
347	Земун	„	8.59	9.45	6.20	11.55	—
359	Београд	„	9.09	10.05	6.45	12.30	—

(Мушовити влак: сваког уторника и петка; Брзи влак: сваке среде и суботе)

Из Београда за Будимпешту:

Километара	СТАНИЦЕ.		Мушовити влак (Orient-Expreß)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Београд	полази	3.02	5.30	8.25	3.25	—
12	Земун	„	3.12	6.11	9.00	4.01	—
27	Батајница	„		—	9.19	4.33	—
34	Нова Пазуа	„		—	9.30	4.48	—
41	Стара Пазуа	„		6.42	9.43	5.05	—
49	Инђија	„		6.52	10.01	5.31	—
60	Бешка	„		—	10.19	5.56	—
64	Чортановци	„		—	10.27	6.06	—
73	Карловци	„		7.20	10.46	6.30	—
76	Петроварадин	„		7.27	10.56	6.43	—
81	Петроварадин гр.	„		—	11.02	6.51	—
83	Нови Сад	„	4.43	7.43	11.16	7.19	—
100	Кисач	„		—	11.38	7.56	—
	К. Алпар	„		—	—	8.10	—
112	Стари Кер	„		8.13	11.55	8.22	—
125	Врбас-Кула	„		8.28	12.13	8.51	—
136	Х. Фекетехеђ	„		8.40	12.36	9.14	—
	К. Хеђеш	„		—	—	9.20	—
152	Топола	„		8.57	1.02	9.47	—
	Зобнатица	„		—	—	10.02	—
166	Чантавир	„		—	1.21	10.13	—
	Верушић	„		—	—	10.23	—
	Шандор	„		—	—	10.40	—
185	Субатица	стиже	6.30	9.32	1.45	10.50	—
	Субатица	полази	6.38	9.46	2.25	11.28	—
359	Будимпешта	стиже	10.05	1.25	7.30	6.40	—

(Мушовити влак: сваке среде и суботе; Брзи влак: сваке среде и суботе)

НАПОМЕНА. Црним словима штампани сати и минути значе ноћно доба и то од 6 сати у вече до 5 сати 59 минута ујутру.

Власник и издавалац Славко Сент. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.